

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

KIRKEHISTORISKE SAMLINGER,

FEMTE RÆKKE,

UDGIVNE AF

SELSKABET FOR DANMARKS KIRKEHISTORIE

VED

HOLGER FR. RØRDAM,

DR. PHIL. OG THEOL., SOGNEPRÆST.

FEMTE BIND.

KJØBENHAVN.

I KOMMISSION HOS BOGHANDLER G. E. C. GAD.

H. H. THIELES BOGTRYKKERI.

1909—11.

Biografiske Optegnelser over Biskop Frands Thestrup og hans Familie.

Ved afd. Overlærer D. H. Wulff.

I det tidligere selvstændige Aalborg Stifts og Amts offentlige Bibliothek, der nu er sammensmeltet med Aalborg Kathedralskoles Bibliothek og opstillet i Kathedralskolens nye Bygning, findes en Pakke, der er betegnet med Navnet Thestrupiana, og som indeholder en stor Del baade trykte og skrevne Efterretninger, der staa i nærmere eller fjærnere Forbindelse med Familien Thestrup, navnlig Biskop i Aalborg Frands Thestrup, som sandsynligvis har samlet dem, og fra hvem de gennem Etatsraad, Rektor i Aalborg E. Tauber ere gaaede over i det af denne m. fl. stiftede offentlige Bibliothek. De indeholde foruden andet efterfølgende haandskrevne Meddelelser om Biskop Thestrup og hans tvende Hustruer. Der henvises iøvrigt til Giessings Jubellærere I. S. 472 ff. med vedføjede Stamtavle.

I.

M. Frands Thestrups Levnetsløb, indtil han, der var Rektor ved Nyborg latinske Skole, tillige udnævntes til Medhjælper hos Sognepræsten M. Hans Mule, af hvem det er forfattet og oplæst, da Thestrup blev ordineret i Nyborg Kirke Dom. Sexages. den 6te Februar 1681 af Dr. Thomas Kingo, hvilket fremgaar af en egenhændig Tilføjelse af Thestrup efter Slutningen af Haandskriftet.

M. Frands Thestrup, som i Dag til det hellige Præ-

dikeembede skal indvies, er født i Dalby Præstegaard paa Hindsholm Aar 1653 den 5te Juli af de hæderlige Forældre, hans Fader, den hæderlige og vellærde Mand Hr. Oluf Thestrup, hans Moder, den hæderlige, dyderige og gudfrygtige Matrone Kristine Moth, hvilke som de ved den naturlige Fødsel vidste dem kun at være født en Vredes Søn, have de strax derefter ved Igjenfødselen ladet indlemme ham i Christo at blive en Naadens Arving, og siden baaret Omsorg, at den medfødte onde Natur ej skulde tage Overhaand, men kunde ved en god Optugtelse afvendes fra Lyder og tilvendes til Dyder, hvorfor de og stedse have haft hjemme dygtige Pædagoger til ham, som førte ham til den Profekt, at han Aar 1670 paa Kjøbenhavns Akademi er antagen blandt Studenternes Tal af Rectore academiæ D. Georgio Witzlebio og facultatis philosophicæ decano D. Erasm. Bartholino, hvilket hans første Udtog, der det efter Ønske var afgangen, og han til at bese fremmede Akademier af en særdeles Ven var opmuntret, har han dertil erlanget hans kjære Faders Samtykke og i Juli Maaned begivet sig til det fyrstelige Akademi udi Kiel, hvor, efter at han in album academiæ var indtegnet, han erlangede den Gunst hos Procancellarium Musæum, at han nød sin Kost in convictorio communi blandt dem, som af fyrstelig Rundhed der spisedes.

Imidlertid har han ej forsømt den Lejlighed, han der ved sin Vært Mag. Hendrich Weghorst gaves til at konferere med Professorerne, som han fornemmelig for Inkli nation til philosophica søgte hos D. Casparum Franch, logicæ et metaphysicæ Professore, og Cæsonem Grammium, physicæ Professore, indtil hans kjære Fader, som fornam, der ej holdtes exercitia i Kommunitetet, syntes raadeligere at hjemkalde ham til vort eget Akademi, efter hvilken sin Faders Vilje han begav sig hjem og forblev der til i Tor maaneden Aar 1672, da han igjen søgte Akademiet og naaede fixum locum i Kommunitetet, som han tilforn var introduceret til.

Imidlertid excolerede han meget philosophica og for den gode Anledning, han havde ved D. Thomæ Bartholini som privati præceptoris saa og D. Borrichii Kollation, og fornemmelig den vidtberømte anatomici D. Stenonii partikulær Information in anatomia havde han slaget sit Sind til studium medicum, dersom ikke hans Faders idelige Formaninger havde holdt ham til studium theologicum, som han derfor og lagde sig efter, og efter foregaaende Examen derudi erlangede Attestation 1673 den 23de April.

Lidet derefter, som Gud bortkaldte hans sal. Fader, forarsagede vel den uformodentlige Død en stor Forandring i adskillig hans Forsæt; men dog blev han ved Kommunitetet, indtil han af den ædle og højagtbare nu sal. Mand Jacob von Fyhren blev begjært at undervise hans Børn, hvilken Begjæring endog vel syntes ham hinderlig i sine egne Forretninger, saa kom dog Mandens Liberalitet ham til at resignere sit Dekanat udi Klosteret og antage samme Information. Men der den velærværdige, nu sal. Mand, D. Rudolf Moth, Vicebiskop her udi Stiftet og Sognepræst til St. Knuds Kirke i Odense, fornam det, da, som han baade før og efter hans sal. Faders Død havde ladet se sin faderlige Forsorg for ham, lod han det og i dette se, at han ikke vilde, han for en liden Gevinst der skulde anvende sin Tid paa andre, og derfor tilbød ham at blive hos sig og anvende sin Tid paa sine egne Studeringer, hvilket hans gode Tilbud han til Michaelis 1674 har taget imod og saa Vinteren over nydt hans gode Konversation, indtil det i Foraaret Aar 1675 behagede Gud ved Døden at bortkalde den hæderlige og højlærde Mand Mag. Johan Lucassen, Rectorem scholæ her paa Steden, da velbe^m hans Fætter tilbød ham sin Tjeneste i at promovere ham til samme Rectorat, og derfor anholdt han og allerunderdanigst om samme hos hans kongelige Majt. Men som da naadigst var paabudet, at ingen uden nogen Grad in philosophia maatte betjene Skoleembede, og Magistergraden da nylig var overstanden, havde han nær bleven udstødt

fra det Tilsagn, ham var gjort, hvis Gud ikke særdeles havde opvakt Raad for disse Uraad, idet at Grosskanceller, da Greven af Griffenfeld, efter M. Kristoffer Hjermand, Sognepræst i Bergen og Provst over Søndmøre Herred i Norge, og M. Michel Faaborg, Sognepræst i Skjeldby i Sjælland deres Sollicitation havde skikket en special Befaling til Rectorem academiæ, da D. Erasmus Bartholinum, at de ved en partikulær Akt skulde annumerere disse i deres faldende Sted ratione officii blandt de for nogle Dage creerede Magistros, hvor han da af Grosskansleren blev gjort delagtig i samme Naade, og derfor efter foregaaende Konferens med de dertil nærværende Professoribus bleve ham summi honores in philosophia konfererede af Decano facult. phil. D. Olao Borrichio, hvorpaa han da erlangede hans Majestæts Benaadning paa Rektoratet her i Skolen og dertil af mig blev indsat den 22de Juni 1675, hvilket Embede han nu paa sjette Aar har betjent med den Flid, som Gud har givet Aand og Kræfter til, og saaledes ladet frugte, at han hvert Aar har matureret nogle af sine Disciple til det kongelige Akademi, som alle der til akademiske Privilegier ere blevne antagne. Hvorfor, som han kjendte Guds Naade, der arbejdede med ham i denne liden Høst, vilde han ydermere i den større tilbyde Gud sin Tjeneste, og som han fornam mig i mit Embede for Alderdom og medfølgende Svaghed at behøve nogen Medhjælper, har han først med andægtig Paakaldelse anholdt hos Gud, at han efter sin Vilje vilde rette hans Tanker enten at begynde eller lade denne Ansøgning, og siden med mit Samtykke gjort Ansøgning hos hans kongelige Majt. om at blive en Medarbejder i Ordet for Nyborg Menighed, og naar samme Kald blev ledigt, han da som Sognepræst det maatte betjene, hvorpaa, som han hans Majt.^s naadigste Konfirmation har erlanget baade at være Vicepastor for Menigheden og Scholæ Rector tillige, saa og succedere Sognepræsten, da har det i Dag behaget hans Højærvær-

dighed vor velbyrdige Hr. Biskop her udi Kirken til samme Embede ham at indvie udi sit Alders 28de Aar.

En anden kort Levnetsskildring af Frands Thestrup, indtil han blev Biskop i Aalborg.

Frands Thestrup er født til Verden A° 1653 om Midnat før den 6te Juli i Dalby Præstegaard i Fyen, hvor hans Fader var den hæderlige og vellærde Mand, Hr. Oluf Rasmussen Thestrup, Sognepræst til Dalby og Stubberup Sogne, hans Moder den hæderlige og gudelskende Matrone Kristine Moth, hvilke hæderlige Forældre ej alene lod ham strax ved Igjenfødselen indlemme i sin Frelser Christo, men og drog Omsorg for, at han ved en kristelig Optugtelse kunde tiltage i Naade hos Gud, og derfor holdt altid skikkelige og lærde Pædagogos til samtlige deres Børn, ved hvilke han saa forfremmedes, at han Aar 1670 blev sendt til det kongelige Universitet og blev antagen der blandt Studenternes Tal, Rectore magnifico Dr. Georgio Witzlebio et Decano spectabili Doct. Erasmo Bartholino, hvorefter hans Fader behagede at sende ham til det fyrstelige Akademi i Kiel og indsatte ham i Mag. Weghorstes, rectoris scholæ sammesteds, hans Hus, hvor han strax efter ved Procancellarium Musæum erlangede at indtages in convictorio communi blandt dem, som af fyrstelig Rundhed spises. Imidlertid han søgte at forfremmes in Hebræis ved den berømmelige Doct. Wasmuth, in philosophia ved Doct. Cæsonem Grammium, da physicæ Profess., indtil hans kjære Fader agtede det mere fornødent at forfremmes ved vort Fædrelands Akademi, hvorfor han atter sendte ham hid til Foraaret A° 1672, da han blev indtagen i det kongelige Kommunitet og strax derefter i Collegium Walchendorphanum, hvor han saa fortsatte sine Studier, at han undergav sig examini theologico A° 1673 den 23de April.

Samme Aar, som Gud bortkaldte hans sal. Fader,

gjorde den Død Forandring i hans Forsæt, blev dog ved Kommunitetet, hvor han da var bleven Decanus, indtil han af den ædle, nu sal. Mand, Jacob von Fyren blev begjært at antage hans Børns Information, hvorudover han resignerede sit Dekanat i Klosteret og informerede samme Børn, indtil den velærværdige, nu sal. Doct. Rudolf Moth, Vicebiskop i Fyn og Sognepræst til St. Knuds Kirke i Odense, tilbød ham sit Hus for at være des nærmere i Øjesyn til Forfremmelse, som og Gud gav Anledning til ved sal. Mag. Johan Utrechts Død, som var Rector scholæ Neoburgensis, hvor han ved bem. Doct. Moths Befordring af hans kongelige Majt. højlovlig Ihukommelse, Kong Kristian den femte blev beskikket til at være Rector scholæ i Nyborg i Fyn efter hans Majt.s naadigste Brev, dateret Kjøbenhavn den 20de Maj 1675, da ham og samme Tid summi honores in philosophia bleve konfererede af Decauo fac. philos. Doct. Olao Borrichio, rectore magnifico Doct. Erasmo Bartholino, hvorpaa han blev indsat i Nyborg Skole næstfølgende den 22. Juni af hans Ærværdighed Mag. Hans Mule, Sognepræst i Nyborg og Provst i Vinding Herred, hvilken Skole endog han fandt i slet Tilstand formedelst den sal. Rectoris langvarige Sygdom, dog gav Gud Naade, at hans Arbejde derudi blev saa frugtbart, at han hvert Aar dimitterede nogle til det kongelige Universitet, hvilken hans Flid, som be.^{te} ærværdige Provsten, Mag. Hans Mule, saa i hans Skoletjeneste, og da hans Alderdom og Svaghed forhindrede ham at forrette sit Embede, har han efter andægtig Guds Paakaldelse allerunderdanigst gjort Ansøgning til hans kongelige Majt.; at Rector maatte tilføjes ham at arbejde med ham i Embedet, hvorpaa han da af højlovlig Ihukommelse Kong Kristian den femte er kaldet tillige at være Vicepastor i Nyborg og at succedere Sognepræsten, naar Kaldet blev ledigt, efter hans Majt.s derpaa naadigst udgivne Vokationsbrev, dat. Rensborg den 14de Juni 1680, hvorefter han i Jesu Navn af velædle og højærværdig Biskoppen, Doct. Thomas Kingo, til det hellige Embede blev

ordineret i Nyborg Kirke den 6te Februar, dominica sexagesima A° 1681 og blev saa ved Guds Aands medarbejdende Naade stedse i at arbejde baade i Skolen og i Templet.

Som han da i hans Guds tjeneste i Nyborg ved den Anledning af rejsende, der ofte søge Guds Hus, blev mere bekjendt, er han efter hans kongelige Majt.^s naadigste Befaling iblandt andre her overfordret at lade sig høre i Slotskirken, da hans Majt. vilde udvælge en Slotspræst i velædle og velærværdige Mag. Johan Adolf Bornemanns Sted, da han og Allehelgensdag i det naadigste Herskabs høje Nærværelse prædikede A° 1683, som hans Majt. dog saa naadig antog, at han Aaret derefter kaldede ham til at være Sognepræst i Nakskov i Lolland i velærværdige sal. Hr. Hans Rostorphs Sted efter hans Majt.^s allernaadigste Vokationsbrev dat. Kjøbenhavn den 4de Marts 1684, hvilket som han ansaa som et guddommeligt Kald, som ham hverken om Stedet eller Mandens Død var noget bekjendt, før ham blev tilkjendegivet, at han var kaldet dertil, saa skyndede han sig at komme til den samme Menighed, Gud havde kaldet ham at arbejde udi, saa at han den efterfølgende 27de Marts, som var Skærtorsdag, blev indsat udi Menigheden af den ærværdige og højlærde Mand, Mag. Johan Rasch, Sognepræst til Halsted og Avnede og beskikket Provst i Nørre Herred, hvilken som Gud behagede samme Aar at kalde til sit evige Rige, er han efter samtlige Herredsbrødrenes Vota udnævnt til Provst over Nørre Herred, som han og af Biskoppen blev beskikket til næstfølgende Aar 1685, hvilke Embeder han ved Guds Naade saa forrettede, at han ofte af Biskoppen Doct. Kingo blev anmodet i hans Fraværelse at foretage sig hans Forretninger og fornemmelig efter kongelig Befaling var i en Kommission med hans Excellence, Hr. Gehcjmeraad og Stiftamtmand Hr. Markus Giøe om Nykjøbings Hospitals Sager, som holdtes i Nykjøbing fra den 27de Maj til den 3die Juni 1691.

Samme Tid, som Branderslev Kald, der ved den Kommission om Tiendernes Forandring i Lolland den 17de

April 1668 blev annekteret til Nakskov, ved det at forrige Sognepræst Hr. Kristen Falster forfremmedes til Skjeldby, blev ledigt, har han efter hans Majt.^s højlovlig Ihukommelse, Kong Kristian den femtes naadigste Kaldsbrev, dat. den 20de Juni 1691, samme ved Guds Bistand tillige med Nakskov betjent, indtil Gud behagede at bruge hans Tjeneste i den kongelige Residensstad, hvorhen han er kaldet til Helliggejsts Sogn ved hans Majt.^s naadigste Kaldsbrev, dat. den 16de April 1698, og efterfølgende Skærtorsdag blev indsat af velædle, velærværdige Stiftsprovsten Mag. Dorschæo. I hvilket hans Embede han ikke har søgt med menneskelig Visdoms bevægede Ord at vinde nogen forfængelig Ære, men at han kunde i den Enfoldighed i Christo vise den rette Saligheds Vej, som han derfor har arbejdet paa, at de unge og enfoldige kunde kjende deres Skaber af deres Ungdom, som Gud og har givet Naade til hans Arbejde, at ikke aleneste de unge ved Katekisationen, som han selv, saa ofte muligt var, har forrettet, ere forfremmede, men mange gamle og derved opbyggede, hvilken gudelig Handel har bevæget mange kristelige Sjæle rundelig at uddele af deres legemlige Velsignelse til dette aandelige Arbejdes Forfremmelse, saa at derved er en Skole opbygget ved Helliggejst Kirke, hvor ej alene mange fattige Børn i Guds Kundskab kan opdrages, men og, ved Læreren, Bøn og Korsang i Kirken kan holdes, og Katekisationen vedligeholdes. Hvilken sin elskelige Menighed han vel havde ønsket at arbejde iblandt alle de Dage, Gud vilde lade ham blive paa Jorden, hvis ikke Hyrdernes Fyrste havde selv vist sin Vilje at bruge hans Tilsyn paa andre Steder, idet han efter 28 Aars Arbejde i det hellige Prædikeembede nu ved sin salvede, vor allernaadigste Arvekonige, efter velædle og velærværdige Doct. Jens Bircherod, Biskop over Aalborg Stift, hans Hjemkaldelse til Ærens Rige har kaldet ham til at betjene samme hellige Embede efter det allernaadigste Kaldsbrev, givet udi Florens den 15de April A° 1709.

Dette Kaldsbrev, der blev udstedt paa Kongens italienske Rejse, lyder efter en Afskrift saaledes:

Fr. 4 g. a. v., at vi allernaadigst have beskikket og forordnet, saa og herved beskikke og forordne os elskel. Mag. Frands Thestrup, hidindtil Sognepræst til Helliggejsts Kirke udi vor kongelige Residensstad Kjøbenhavn, til at være herefter Biskop i Aalborg Stift udi vort Land Nørrejylland i afg. Doctor Jens Bircherods Sted og derfor at nyde ligesaadan Indkomst og Rettighed, som hans Formand før ham nydt og haft har; thi skal han fremdeles være os som sin absolute og suveræne Arvekonge og Herre huld og tro, vort og vort kongelige Arvehouses Gavn og Bedste søge, vide og ramme, Skade og Fordærv af yderste Magt, Evne og Formue hindre, forekomme og afværge. I Særdeleshed skal han samme sit hellige Embede trolig og rettelig forestaa og have flittig Indseende med, at Guds Ord prædikkes og læres rent og purt efter den augsburgske Konfession alle Vegne udi det ham allernaadigst anbetroede Stift, saa og at Kirkerne vel holdes ved Magt, Præsterne fremdrage et sømmeligt Levned, deres Tilhørere og andre til et godt Exempel, Skolerne med gode, dygtige og flittige Lærere, som ere gode for Ungdommen saavel udi Gudsfrygt som boglige Kunster at oplære og undervise, vorde forsynede, de dertil lagte Kapitaler vorde vel administrerede og konserverede og, om muligt, til Skolerne Fremtarv aarlig forbedrede, og hvis af Renterne eller andre Indkomster og Accidenser mellem docentes indbyrdes og docentes og discentes skal uddeles, rettelig bliver distribueret, og Hospitalerne ikke med uværdige Lemmer bebyrdede. Med Læren, Prædiken, Undersaatternes Undervisning, Visitation og andet, som hans Embede vedkommer, skal han sig efter Loven forholde, og sig dertil flittig og uforsømmelig lade finde og ellers i Liv og Levnet saaledes skikke, som det en retsindig og ærekjær Biskop egner og vel anstaar, efter den Ed, han os derpaa allerunderdanigst gjort og aflagt har. Thi byde og befale vi hermed alle

Provster og Sognepræster, Sognedegne og alle andre gejstlige udi fornævnte Aalborg Stift, at de holde og kjende bemeldte Mag. Frands Thestrup for deres Biskop og være ham paa hans Embedes Vegne udi alle tilbørlige Sager hørige og lydige. Ladende det ingenlunde.

Endelig blev han for sin lange og tro Tjeneste be-
naadet med virkelige Etatsraaders Rang ved efterfølgende
Brev, der meddeles efter Originalen:

Til Biskop Mag: Frands Thestrup!

Chr. V. Vor Gunst tilforn. Vi give dig hermed aller-
naadigst til Kjende, at vi allernaadigst have for godt be-
fundet at bevilge og anordne, saasom vi og hermed bevilge
og anordne, at Du herefter maa og skal nyde og have din
Rang udi Sæde og Gang med vor virkelige Etatsraad efter
vor seneste om Rangen allernaadigst udgangne Forordning,
og i saa Maade din Anciennitet at angaa fra den 6te Januar
anno 1711. Derefter Du dig allerunderdanigst kan vide at
rette. Befalende dig Gud. Skrevet paa vort Slot Frede-
riksberg den 28de Maj 1735.

Denne kongelige Naade nød han dog ej ret længe, da
han allerede døde den 17de August s. A.

Desuden findes der en kortfattet, paa Latin affattet
Levnetsskildring af ham indtil Aar 1699; men da denne
intet yderligere indeholder, end hvad ovenfor er meddelt,
er det anset for ufor nødvendent at optage den her¹).

II.

Den meget hæderbaarne og dydædle Matrone, nu salig
hos Gud, Else Mule Hansdatter, hendes meget hæderlige

¹) Det er mulig den samme, som findes i Gl. kgl. Saml. 3022 4to H. F. R.

og højfornemme Herkomst og Indgang til Livet, meget kristelige, gudelige og rosværdige Fremgang i Livet, nu ved hendes saligste Udgang af Livet at holde udi ærbødige Minde:

Da er hun til dette almindelige Liv A° 1658 den 11te Maj udi Odense, hvor hendes Moder da formedelst fjendligt Indfald udi Fyn maatte søge Læ og Fødested, ved en ædel meget hæderlig og højfornem Herkomst frembaaren. Hendes Fader var den velærværdige, meget hæderlige og fornemme, højlærde Mand Mag: Hans Mule, da Sognepræst udi 'Vejlby i Vendsherred, men siden forfremmet og velfortjent Sognepræst udi Nyborg og Provst udi Vinding Herred, hvis Fader var ærlig og velbyrdig Klavs Mule til Hundslevgaard og Moder ærlig og velbyrdig Fru Birte Rosenvinge, Farfader ærlig og velb. Hans Mule til Nislevgaard og Farmoder ærlig og velb. Fru Mette Kotte. Hendes Moder var den meget hæderlige og dydfornemme Matrone Ellen Kristensdatter, som var højærværdige Dr. Kristen Jensens, højløvlighukommeise Christiani quarti højforordnede Konfessionarius- og S. S. Theolog. Professor paa Kjøbenhavns Akademi, saa og velædle Frue Else Svane deres Datter. Af denne ædle og højfornemme Herkomst og meget hæderlige Forældre, som nu alt for hende er gaaet alt Kjøds Gang og saligt i Herren hensovede, har denne meget hæderlige og dydige sl. Matrone taget sin Oprindelse, hvilke ogsaa have haft Omsorg, at denne deres Ægtekjærligheds Plante kunde blive en ret Guds Plante og derfor betimelig ladet hende indpode i Vinstokken Christo ved Vandbadet i Ordet og der tillige renses af den aandelige Smitte i den hellige Daab, som hun annammede i St. Hans Kirke i Odense af Sognepræsten Mag. Peder Nielsen.

Efter hendes Daab har hendes meget hæderlige og kristelige Forældre fornemmelig haft udi Agt, at de ej alene denne deres Datter Gud udi deres daglige og andægtige Bønner kunde opofre, men endogsaa baade selv saa og ved andre i deres Hus efter Alders Maade flittig holdet

hende til Gudsfrygt, Ærbarhed og de Behændigheder, som sømme Kvindekønnet, udi hvilket hun og saa forfremmedes, at, som det gjorde hende yndig for andre, saa har hun særdeles behaget hendes Moders Morbroder højstærværdigste Ærkebiskoppen, sl. Doct. Hans Svane, som antog hende lige ved eget Barn udi sit Hus i Kjøbenhavn, hvor hun under hans velædle Frues, Marie Fyrens, Opsigt til deres største Fornøjelse tiltog i de Dyder, som af saadan fornem Omgængelse kunde læres. Blev saa igjen hjemfordret til hendes kjære Forældres Hus at tage Haanden i Husholdningen, som hendes Moders Svaghed omsider kastede alt paa hende, den hun og med al datterlig Lydighed antog og saa vel forsynede, at hun ej alene var sin kjære Moder til Ro, men begge sine kjære Forældre til Hjærtens Glæde og deres ganske Hus til Velstand. Hvorudover, som hun var yndet af alle, som vidste at sætte Pris paa de rette Dyder, saa blev hun særdeles som en duelig og dydig Rebekka ved Guds Forsyn tilvist og elsket af hendes nu efterladte højbedrøvede Ægtefælle, ærværdige, meget hæderlige og fornemme højlærde Mand Mag. Frands Thestrup, som da nogle Aar havde været Rector scholæ udi Nyborg og tillige bleven Vicepastor sammesteds, som efter Guds Paakaldelse, fornemme Venners Raad og egen Dydbegjærlighed lod hende begjære til Ægte af hendes meget hæderlige og fornemme kjære Forældre, som og kjærligt tilsagde ham denne deres yndigste og elskeligste Datter den 6te April 1681.

Men som den ubegribelige Gud nu herved havde behaget at sætte en ny Støtte udi denne sal. Matrones kjære Faders Hus, lod han straks derpaa borttage den rette Husets Støtte og ved den timelige Død bortkalde denne sal. Matrones kjære Moder, som skete den 15de November i samme Aar, hvorudover de unge ægteforlovede og i Kjærlighed forbundne Hjærter deres Glæde noget blev sat til Side, og deres Bryllup opholdt indtil A° 1682 den 27de April, da det i mange ædle og højfornemme Folks Nærværelse blev højtideligholdt i Nyborg Præstegaard, efter hvilken

Tid denne sal. Matrone har dog i sin Dydighed og Kjærlighed ej saa aldeles villet være hendes gode Mands, at hun jo ogsaa derhos endnu vilde blive hendes kjære Faders, hvorfor hun og efter hans Vilje tillige med sin gode Kjæreste er bleven i hendes kjære Faders Hus, og der Husholdning i hans Enkestand ham med al datterlig Omhu forestaaet og derudi været ham ikke mindre til Tjeneste end til Trøst, indtil A° 1684, da Gud gav hende et eget Hus at tage vare paa, da samme gode Gud kaldte hendes Kjæreste til en ydermere Husholder i sit Hus og gav ham den Nakskovs Menighed at være Sognepræst til, og i værende Tid er denne sal. Matrone ved Guds Velsignelse baade selv tillige med sin Kjæreste og særdeles hendes kjære Fader glædet ved tvende sine yndige Børnebørn, en Datter og en Søn, at se, dem Gud gav hende at frembære i hendes Faders Hus i Nyborg.

Og som hendes kjære Fader vilde længere have ønsket sig selv daglig glædet og hans Hus trolig forsynet ved denne sal. Matrones videre Nærværelse hos sig, hun ej heller selv gik saa glad bort til sit eget Hus, hun jo og derhos bekymret forlod hendes bedagede Faders Hus, saa har de dog paa begge Sider føjet sig efter Guds Forsyn og Forsorg, og som Orpa fordom ved hendes Husbondes Moder, saa denne sal. Matrone ved sin egen Fader, ej uden fælles Røsts Opløftelse, maattet kysse ham og vendt sig til sit Folk og til sit eget Hus, og er saa med sin gode Kjæreste overrejst og kommen her til Staden og forblevet til nu hendes Dødsdag, imidlertid ved en meget dydig, af hver derfor æret og yndet Omgængelse og fornuftigt Forhold mod hver efter Stand fortjent dette E^termæle, at alt Folket i Staden véd, hun var en dydig Kvinde, imidlertid og velsignet af Gud som med al ønskelig Velstand i sit Hus saa og med 5 yndige Børn i sit Ægteskab, saa denne sal. Matrones ganske Ægteskab, der med sin efterladte, højbedrøvede Kjæreste har varet udi 14 Aar, 8 Maaneder, 1 Uge og 3 Dage, i Live allerlivsaligst og kjærligt og nu

i Døden beklageligt og sørgeligt, har været frugtbart med 7 Børn, 3 Døtre, af hvilke den ældste, der hun for den særdeles Kundskab, Gud havde givet hende, var yndet af alle, blev ved den timelige Død bortkaldt i hendes ellefte Aar, og 4 Sønner, af hvilke den ældste i sit tolvte Aar med alles Forundring og Ros over hans saa tidlige Fuldkommenhed er forleden Aar bleven antagen i Studenternes Tal paa det kongelige Universitet i Kjøbenhavn og med de andre sine Søkende tillige med deres højbedrøvede Fader sørgelig igjenlever og maa højst beklage saa god og omhyggelig en Moders Død. Trøstens Gud dem alle naadig forsørge og husvale!

Denne meget hæderlige sal. Matrones Levnets Forhold at ommelde, da er hun den dydige Kvinde, hvis Gjæringer selv aabenbar love hende, saa at hun, der var en Fjende af Hykleri i Live, behøver ej heller at hykles over i Døden. Hun har været saa dydelskende, at ikke alene hendes efterladte højbedrøvede Kjæreste med sine smaa kjære Børn maa ved hendes Død savne den, der med en fuld oprigtig Kjærlighed altid havde Omhu for ham og med fornuftigt Forsyn i den sande Gudsfrygt regerede hans Hus, og den, der intet hellere har haft for Øje end sine Børns Optugtelse i Herrens Frygt og skikkelige Sæder, hvorudi som i alt andet hun med hendes efterladte gode Kjæreste altid havde eet Sind; saa falder derfor nu deres Skilsmisse des haardere, som deres Omgængelse saaledes har været des fornøjeligere og kjærligere; men hver, som havde Omgængelse med denne sal. Matrone, maa savne en oprigtig, trofast Ven og eftertænkkelig Raadgiver; særdeles de, som med en eller anden Svaghed vare beladne, fandt hos hende baade Hjælp og Kvæge, og allermest de fattige, som hun holdt for en Skyldighed selv at tilbyde og meddele af det, Gud havde givet hende, baade til deres Ophold, Trøst og Lægedom, og det alt uden nogen farisæisk Ros at søge, saasom alt hendes Sind var uden al Lyst til Verdens Fantasi, men saadant hemmelig hadende udi andre, og derfor

det ingenlunde fordragende hos sig selv, søgte aleneste udi en sagte og stille Aand at tjene Gud og sin Næste, og saaledes døde et kristeligt Dydens Exempel, det og enhver Dydelser hende villig i hendes Grav ærer hende for.

Sygdommen og paafølgende Død angaaende, da har denne sal. Matrone haft Dyds og Døds Minde stedse hos sig ved et skrøbeligt Legeme, hun nogle Aar har ombaaret, hvilket og med en idelig Hosten er bleven svækket, hvorfor, som det lod sig anse til en Phthisis, har hun ej alene raadført sig med den kongelige Landmedico, højfornemme Doktor Bøhme i Nykjøbing, men ogsaa A° 1695 derfor rejst til Kjøbenhavn og hørt andres Betænkende og fornemmelig hendes elskelige Fætters, velædle, høj lærde og højforfarne Licentiat Mule, Prof. publ. ved Kjøbenhavns Akademi, som idelig har derudi baaret kjærlig Omhu for hende; men endelig er hun slet nedbøjet til Sengen forleden den 19de December, da til det forrige kom en særdeles kvindelig Skrøbelighed, der saa aldeles tog Helbred og Kræfter fra hende, at hendes Sind derved ganske forvandedes fra Verden; er dog ej forsømt af den kongelige privilegerede Apotheker her i Staden, højfornemme og velforfarne Sign. Jørgen Jenson, med hvis Medikamenter tjenlig derimod kunde eragtes; men saa var dog Sygdommens Kræfter saa store, at de ingen Lægedom vilde vige, men tog jo mere og mere til at drive denne sal. Matrone til hendes Livs foresatte Maal, hvilket da og den sal. Matrone des mere beredte sig mod og fornemmelig søgte Sjælens Lægedom og den aandelige Trøst, hvilken hun og fandt udi den hellige Nadvere, der hun efter meget yndelig Beredelse og inderlig Attraa med den blev betjent af den meget hæderlige og fornemme vellærde Mand Hr. Povel Rogert, Medtjener i Ordet her til Nakskov og Branderslev Menigheder, ved hvilket hun og af Guds Naade blev saa vel i sit Hjærte styrket, at Døden hverken selv eller ved sit Forbud og svære Sygdom gjorde hende ringeste forsagt i nogen Maade; laa nogle Dage derpaa velberedt hen i største Taalmodig-

hed og Bøn til Gud, vel ønskende, om det maatte være Guds Vilje længere i Livet at øve kjærlig Omgængelse med sin hjærteelskede Mand og længer at have sine uopfødte smaa kjære Børn udi moderlig Opsigt, saasom det ellers skulde være hende en af Dødens største Bitterheder at forlade sin fromme Hjærtemand iblandt saa mange smaa Børn alene og at forlade sine smaa Børn i deres Umyndighed saa mange, det vel og den sal. Matrone mere krænkedes indvortes, end hun lod sig mærke med udvortes, dog derhos i største Ydmyghed for sin Gud undergivende sig hans faderlige Vilje, og saa nær og inderlig som hendes allerkjæreste Mand og Børn gik hende til Hjærte at forlade, saa nær og inderlig til Forsorg og Husværelse henlagde hun dem ved sine dybe Suk udi Guds Hjærte at antage, og saa udi gudelig Beredelse henvendte sig selv til hvilken Side Livsens Dødens Herre behagede det med hende.

Som da og imidlertid Livet og Døden syntes at stride hos hende, idet man nu til alles og besøgende Menneskers Glæde saa Tegn til Liv og Helbred, nu atter igen til enhveres Vemodighed saa Tegn til Død og Afsked, som saaledes nogle Dage med hverandre omvexlede, indtil at Døden omsider efter Guds Behag blev Overmand og begyndte sin Kamp for Alvor Dagen efter h. 3 Kongers Dag, da denne sal. Matrone kom udi sit sidste Arbejde med Døden, da der og saas hos hende Guds særdeles Naade og Bistand baade ved en sær Frimodighed at overbære Dødens Bitterhed med, saasom den, der havde alt en Forsmag paa den tilkommende Verdens Kræfter, saa og ved en fuld Fornuft og Mæle til sit sidste Suk at kunne beskikke sit Hus, sin Sjæl og sin Jordefærd, den hun selv ordinerede efter sin udi Live elskede Tarvelighed og Ærbarhed, saa at, der hendes højbedrøvede Kjæreste udi denne hendes Kamp med Døden holdt sig til hende, baade for at, saa meget som Hjærtens Vemodighed ikke hindrede, ville styrke og trøste hende med Guds Ord, saa og for at hente sin sidste kjærligste Afsked hos hende, han befandt hende selv saa be-

styrket i sin Gud, at hun fuld af Tro og Trøst og den h. Aands Naade var bekvem til ej alene med Skriftens Ord lydelig at trøste sig selv, men endogsaa udi megen Kjærlighed at trøste ham, dersom hans megen Graad og Vemodighed havde tilstedet ham at tage derimod. Og for at forsikre ham om sin Bestandighed i Gud, da, der han blandt andet erindrede hende om nu fornemmelig at tænke paa sin Jesum og holde hart ved ham, svarede hun lydelig: »Min Hjærte! Tvivler I derpaa? Jeg har alt min Jesum i mit Hjærte, han er min Frelser, og jeg slipper ham ikke. Jeg staar paa ham som en fast Klippe, og ingen skal støde mig deraf.« Udi hvilken faste Tro og Tillid til sin Jesum denne sal. Matrone og strax derpaa ved et sagte Suk overleverede Jesum sin Sjæl, og saa udi Nærværelse og imellem Suk og Taarer af hendes højelskede kjære Søster, hæderdydigste Matrone Anna Marie Melhorn, Mag Rhodes¹⁾, og dydædle Madame Kristine sal. Boldts, som hendes udvalgte saa og nu sidste Venner, salig i Herren hensov, efter at hendes Tid i denne møjsommelige Verden havde været 38 Aar, 7 Maaneder, 3 Uger og 6 Dage, som er denne nu sal. Matrones ganske Aar og Alder.

III.

Bispinde Thestrups, sl. Frue Magdalene Bornemanns Vita.

Vel levet og vel landet er Guds Afregning med sine Børn, han udsender her i Verden som Skibet paa den tumlende Sø. Han indsamler os til sig som Skibet i Havnen. Og vel os, naar Christus saaledes i Livet kan være vor Nordstjerne at sejle efter, at Haabet i Døden kan være vort Anker, Himlen vor Havn.

Saa har denne sal. Frue gennem saa mange Modgangs indskyllende Bølger indhavnet den Glæde, hvis Liv

¹⁾ Præst i Vestenskov og Kappel paa Lolland. Nærmere Efterretninger om denne Mand findes i Ny kh. Saml. III, 170 Not. 2. V, 694—5. Kh. Saml. 3. R. II, 325—6. IV, 377, V, 350. 4. R. IV, 558.

og Død her saa meget des kortere indfattes, som hendes levende Dyder tale efter hendes Død, at hendes Liv var et levende Exempel for alle, hendes Trøst i Døden et Perspektiv for hende selv at se ind til en større Glæde, èt Spejl for andre at danne sig selv efter.

Og da er denne, nu sal. Frue, velædle og velbyrdige Frue Magdalena Bornemann, født i Kjøbenhavn den 19de Jan. 1673. Hendes Fader var velædle og velbyrdige Cosmus Bornemann, Juris utriusque Doctor, hans kongelige Majestæts Kancelliraad, Assessor i Højesteret og Konsistorial Collegio, Borgmester i den kongelige Residensstad Kjøbenhavn og Professor paa det kongelige Universitet. Hendes Moder var velædle og velbyrdige Frue Dorothea Worm. Hendes Farfader var velbyrdige Philippus Julius Bornemann, Christiani quarti og Friderici tertii, højlovlige Ihukommelse, Sekretær paa det tyske Kancelli; hendes Morfader den af høj Lærdom og grundige Skrifter vidtberømte Oluf Worm, Medicinæ Doctor og Professor paa det kongelige kjøbenhavnske Akademi. Og at saa berømmelige Stammenavnes Dyder baade paa den fædrene og mødrene Side i saa yndig en Plante ej skulde uddø, blev hun strax ved Daaben indpodet i Vinstokken Christo, paa hvilken Grundvold de og lod hende ved en gudelig Optugtelse og Undervisning efter tiltagne Aar opbygges paa Hovedhjørnestenen Christo til at blive en levende Sten i Guds Bygning, til en Hjælpesten for andre, hvortil de daglig taledede til hende saavel ved eget givet Exempel som ved alvorlige Formaning. Og som intet af dem blev forsømt, hvorved hendes velartende Barndom til alt godt kunde opmuntres, blev ej heller noget forsømt af hende til at opfylde Forældrenes Haab, Vennernes Glæde, sin egen datterlige Pligt, men at hun, som fra Begyndelsen af lod en stille og sagtmodig Aand være sin bedste Prydelse, lod sig tiere finde i sit Bedekammer end i sit Smykkekammer, elskede højere Guds Ord end de dyrebareste Ædelstene, holdt Guds Vilje at gjøre for sin kraftigste Mad, hvorved alting tegnede sig

hos hende til Ærbarhed og Skikkelighed, maatte give Prøve paa, at hun i Guds Skole havde lært at kysse saavel paa Guds tagende som givende Haand, behagede det Gud at bortkalde hendes sal. Fader den 3die September 1692, hvorved Moderen blev sat iblandt de højbedrøvede Enkers og Børnene blandt de sukkende faderløses Tal, blandt hvilke vor salig afdøde som ældste bedst skønnede, hvor stort et Nam Gud havde gjort i deres sal. Moders Bo, hvor stort et Skaar var gjort i Børnenes Glæde.

Men den grundgode Gud, som aldrig nedtrykker med én Haand, han jo igjen oprejser med en anden Haand, lindrede Moderens saa vel som Datterens Sorg ved at bøje den velædle, nu sal. Morten Nielsen, fordm velvise Raadmand i den kongelige Residensstad Kjøbenhavn, hans Hjærte til at begjære hende til sin Ægtefælle, og som Gudfrygtighed og Ærbarhed, Oprigtighed og Yndighed paa begge Sider gik Budet og førte Ordene, blev dette Ægteskab, besluttet i Himmelen, fuldbyrdet paa Jorden efter hendes sal. Moders og Venners Samtykke Aar 1693 den 23de August.

Som da vor salig afdøde førte med sig fra sine Forældres Hus til sit eget Hus alt det, som en dydig Husfrue kunde sire og pryde, ansaa hun saaledes sin Ægtefælle for hendes Hoved og Herre, at hun igjen blev anset af ham for hans Hoveds Krone og Prydelse, der vidste saaledes ved kjærlige og venlige Ord at betage ham Sorgen, naar hans Sind var betynget, saaledes at bære Byrden med ham, naar han var saaret, saa forsynlig at dirigere hans Hus, at der udi dette Ægteskab var saasom en liden Himmel paa Jorden. Himlens og Jordens Gud vilde derfor intet lade mangle udi dette kjærlige Ægteskab til en fuldkommen Fornøjelse; thi han velsignede det med tvende Ægteskabs Frugter, den ene sal. Cosmus Budolph, hvilket saa meget des højere han fra Barndom af var Glæde for Moderens Hjærte, saa meget des højere saarede det ved sin Død; thi da han begavet med særdeles Naturens Gaver, ved Lærdom

og Flittighed havde bragt det saa vidt, at han, med et berømmeligt Testimonio dimitteret af hans Lærere, var bleven antagen blandt de hæderlige studerende Borgeres Tal paa Akademiet, da det behagede Gud at overflytte ham til det himmelske Akademi, da han i en kort Tid fyldte mange Aar og i sine blomstrende Aar den 13de Juni 1712 hastede fra denne syndige Verden til at blive en Medborger i Himlen.

Den anden, Morten Budolph, som ved Skikkelighed i Liv og Levnet med kontinuerlig Flid i sine Studeringer stedse beflittede sig paa at udvise sig imod sin Moder til hendes Dødsdag en ret Benjamin og højre Haands Søn, da han, som født nogen Tid efter Faderens Død, i Begyndelsen var hende en Benoni og Smertesøn; thi Glæden over en naadig Forløsning med en levende Søn blandede Gud med Sorgen over en død Fader, og næppe saa hun Sønnen som en Kopi af Faderen at bære Faderens Navn, hun jo tænkte paa sin Sørgestand, at hun var Enke, hendes Børn faderløse. Anno 1697 den 12te Maj blev da vor salig afdøde sat i den bedrøvelige Enkestand. Sorgen traf Hjertet, saasom det angik hendes halve Hjærte, og formerede det Sorgen, naar hun saa sine smaa Børn som den syge, hvis Sygdom er haardest, naar den ej findes, hvorudi den bestaar (1). Enhver maa dømme, hvor stor en Korsdrager vor sal. afdøde har været, naar hendes daglige Sørgeklæder maatte minde hende om sig selv, som var hovedløs, Børnene, som var faderløse, Tjenerne husbondeløse.

I alt dette skikkede hun sig som et Guds Barn og ret Enke, at hun ej saa' saa meget til Riset, der smertede hende, som til Guds Haand, der styrede det, og derfor lagde Haanden paa Munden tænkende: »Jeg vil ikke oplade min Mund; thi du, Herre, gjorde det«; mod sine Uraad satte Guds uransagelige Raad og Vilje, der tilsteder os ej uden ved Enden af hans Gjæringer at dømme om Guds underlige Husholdning, mod sin egen utilstrækkelige Om-sorg for sine Børns vidualseende Optugtelse satte Guds

naadige Forsyns Øje, der annammer, naar Fader og Moder forlade.

Som da hendes Liv var ej uden Kors, saa var hendes Kors ej uden Taalmodighed, hendes Taalmodighed ej uden Krone; thi efter halvandet Aars møjsommelig udstandne Prøve udi Enkestanden, lod velædle og højærværdige Mag: Frands Thestrup, Sogneherre til hellig Gejstes Kirke i Kjøbenhavn, nu Biskop over Aalborg Stift, ved hans Excellence Hr. Gehejmerraad Moth¹⁾ hende begjære til sin Ægtefælle, som efter Raadførelse med vor afdødes sal. Moder og Morbroder, højædle og velbaarne Konferensraad Vilhelm Worm²⁾, og Farbroder, højædle og højærværdige Doct. Henrik Bornemann, af dem samtlig blev samtykket og blev fuldbyrdet ved deres Bryllupshøjtid, holdet i Kjøbenhavn A^o 1698 den 12te December. Og som Lærdom og Forstand, Oprigtighed og Godhed her bleve parrede med hinanden, udviste den sal. Frue i dette Ægteskab ogsaa sin forrige Ægteskabs-Kjærlighed, hvorved hun og glædede sin Ægtefælles Hjærte saa meget des højere, som han daglig fandt sin sal. Kjærestes Else Mule hendes sincer Gudfrygtighed, Fromhed, Vinskibelighed og Forsynlighed, Yndighed og Kjærlighed oplivet i den nu levende, at enhver maatte synes Navnet her alene forandret. Og som den sal. Frue daglig fandt sin Ægtefælles omhyggelige og kraftige Omsorg for alt det, som kunde optænkes hendes Børn til bedste og Velgaaende, lod hun ej heller noget i ringeste Maade savnes paa sin Side til at bære Omsorg for hans Børn, dem hun idelig omvældede og med al mulig Flid i Raad og Daad, ved Ord og Gjæringer antog sig som sine egne, hvorfor hun nu ogsaa saa meget des højere savnes

¹⁾ Gehejmerraad Matth. Moth var Brodersøn af Biskop Fr. Thestrups Moder kristine Moth og altsaa Fætter til Biskoppen selv. Dennes Moder, Kirstine Moth, var forevrigt en Søster til Kristian V.'s Livlæge Povl Moth, hvis Datter Sophie Amalie, senere Grevinde af Samsø, var Kongens Elskerinde.

²⁾ Prof. med.; siden kgl. Bibliothekar og Justitiarius i Højesteret.

af dem som en huld og trofast Moder. At hun da, som saaledes lod se en særdeles Flid og Omhu for dem, som ej efter Naturen vare egne, ogsaa maatte se Guds Velsignelse hos sig ved Formerelse, velsignede Gud dette exemplariske, kjærlige Ægteskab med 3 Døtre, Else Dorothea Thestrup og Else Margrete Thestrup, som begge før deres Moder ere hjemkaldede, og Øllegaard Vilhelmine Thestrup¹), som udi sine velartende og udi alt saa godt Haab givende unge Aar med sin højbedrøvede Fader og sine andre Søskende beklager, at hun saa tidlig maatte miste saa from og dydig en Moder. Den naadige Gud, som er al Trøstens Fader, husvale den højbedrøvede Fader! Ophold ham, gode Gud, i Sorgen, at han maatte trøste sig selv med den Trøst, han tilforn har trøstet andre med, og er det din Vilje, o fromme Fader, da læg Aar til hans Alder, at han med Nidkjærhed kan søge din Ære og med Villighed kan tjene sin Næste! Trøst Børnene, som maa savne saa god en Moder! Lad dem aldrig savne din Trøst, aldrig din Hjælp!

I dette Ægteskab har den sal. Frue udvist sig ej alene en tro Ægtefælle, ved sin Fromhed og Forstand at forbinde sin Mands Hjærte til sig, men endog som en retsindig Kristen ved sin Godhed og kordiale Omgængelse at gjøre sig andre tilforbundne, saa at, der det behagede Gud og Kongen at kalde hans velædle Højærværdighed til Biskop her paa Stedet, og vor salig afdøde som en kraftig Medhjælperinde for ham i hans høje Alderdom medfulgte, da, hvorvel hendes Sorg var i Begyndelsen, at hun maatte skilles fra sit fædrene Sted og Paarørende, har hun dog ved at omgaas sin Overmand med Ydmyghed, sin Undermand med Belevenhed, den fremmede med Raad og Daad, den fattige med Gavnildhed, saaledes tilvundet sig alles Gemytter, at hendes Henfart næppe af nogen uden Vemodighed høres. Hvad er det da at undre, at den sal. Frues

¹) Gift 1721 med Kristian v. Ginkelberg til Linderumgaard.

Død begrædes af Faderen og Børnene, beklages af Vennerne, bejamres af alle, da hendes Liv var et Exempel for sit Kjøen og saasom en Extrakt af alle kristelige Dyder. Om hendes Gudfrygtighed vidner endel hendes Sted i Guds Hus, der sjælden savnede hendes Person, hendes Person aldrig Andagt, hendes Andagt aldrig Hjærte, endel hendes Bedekammer i hendes eget Hus, hvor hun saa ofte talede med Gud i sine Bønner, i Medgang med Taksigelse, i Modgang med et fornøjet Sind, som bedrøvet, dog altid glad i Gud.

Om hendes Ægtekjærlighed vidner den højbedrøvede i Forsamlingen. Hvor ofte lettede hun hans Byrde, lægede hans Saar, glædede hans Sind, fornøjede hans høje Alderdom! Om hendes moderlige Kjærlighed vidne Børnene, at hendes moderlige Hjærte var aldrig uden trøstefulde Ord, hendes Ord aldrig uden Kjærlighedsgjærninger. Om hendes Ven-skab kan vidnes, at hun derudi lod se Fortrolighed, i Fortrolighed Uforanderlighed, i Uforanderlighed Bestandighed. Om hendes Tjenstfærdighed maa billig siges, at hun søgte sin Næstes Ære med sin egen Uro, sin Næstes Magelighed med sin egen Umagelighed, trættede sine Fødder, at en andens maatte hvile sig. Om hendes Gavnildhed vidner de fattige med Taarerne paa Kinderne, med Taksigelse i Munden. Tak, ædle Sjæl, for hver en Læskedrik, for hver en Mundfuld Brød, for hvert et venligt Ord, for hvert et Trin, din Fod har gaaet for os. Din Haand spisede os, din Mund trøstede os, dine Læber talede for os. Men hvi ville vi synes, ved at opregne hendes Dyder, at hugge Saar i Saar for de sørgende, da vel enhver mindes, hvad de udi hende savne, Faderen en kjærlig Ægtefælle, Børnene en huld Moder, den fattige en god Veldæder, Menigheden en andægtig Tilhører. Vi ville alene med et Ord høre, hvorledes vor ædle Frue Bornemann med Mandemod har gaaet sin sidste Fjende, Døden, i Møde. Fra denne Fjende har vor salig afdøde i nogle Aar haft Forbud ved en stærk Kathar, som tidt om Morgenen overilede hende med Op-

kastelser, hvilket og blev Anledning til fuldt Opsigelsesbud, da hun den 8de Juni sidst afvigte, som var Pintse Lørdag, fandt Legemet ilde disponeret af en Nældesot og lod sig derfor aarelade, og, endog hun vel vidste, at paa hvad Sted hun var, var hendes Hjærte den Helligaands Tempel og Bolig, var hun dog her i Guds Hus og Tempel første og anden Pintsedag, da hun til sidste Afsked med denne Menighed tilbagebragte med sig Forklaring over det mod alle Sjælens Anfægtninger hjærtestyrkende Sprog: »Saaledes elskede Gud Verden«. I hvilken Sjælens aandelige Styrke og Legemets store Afmagt hun samme Aften den 10de Juni maatte begive sig til Sengs. Og som hun vel vidste, at, saa længe vi ere i Legemet, maa vi alt flikke og bøde paa disse Lerhuse, indtil de ganske nedbrydes, lod hun til sig kalde den ædle og højfornemme Doktor Frands Reenberg, Medicus practicus her i Byen. Da han fandt hende med et meget svagt Bryst og megen Slims Udspyttelse angreben af en hidsig Feber, som saaledes kontinuerede med megen Vaagenhed og Hovedpine, saa Sygdommen den 16de Juni forandrede sig med nogen ringe Kulde eller Rysten, hvorpaa fulgte en kontinuerlig hidsig Feber med en paafølgende feбри hectica, sparede forbemeldte Hr. Doktor sig mod dette ej nogen enten Flid eller Umage saavel ved ideligt Tilsyn som og ved at præscribere tjenlige Medikamenter, der og i noget lindrede Sygdommens Haardhed. Og som den idelige Nattevaagen og Hidsighed foraarsagede nogen Sindets Urolighed, blev den 20de tillige Doktor Chemnitius de Strømberg kaldet til Konsultation. Fredagen den 21de tegnede det til Bedring; men som den store Legemets Mathed Lørdagen den 22de kom igjen, tænkte hun i Legemets Sygdom paa Sjælens Lægedom, lod derfor til sig kalde velædle og velærværdige Mag. Claus Christian Reenberg, Assessor i Consistorio og Sognepræst til Budolfi Menighed her i Byen, som betjente hende med Sakramentet, da hun udviste en særdeles Devotion og udi den Trøstetale, som siden blev holdt til hende, tog selv sin Sjælesørg

Ordene af Munden ved at vidne om en sær Aandens Glæde og Hjærtens Fornøjelse med Guds Vilje, i hvilken faste Tro og Taalmodighed hun Sygdommen igjennem i sin største Fantasi sluttede idelig med Vederkvægelse fra Herren, og i Særdeleshed gjorde sig Jakobs Ord familiært: »Herre! Jeg slipper dig ikke, førend du velsigner mig«, saa, hvor haardt Gud tog paa hende, holdt hun dog Gud fast i Tillid. Gav Gud nogen Lindring, kyssede hun Guds Haand derfor, og ved saadan Afvexling med Bøn og Taksigelse, begge opfyldte med Haabet om noget bedre, kontinuerede sin hele Sygdom igjennem med sine Morgen- og Aftenbønner, saa hun ofte, naar hendes højbedrøvede Husbonde med modige og hjærtetrængende Taarer talede til hende, lindrede hans Sorg ved sit faste Tilhold til Gud. Og som hun vel fornåm ved hendes Saar ham Hjærtet saaret, Børnene saa højt sørgende, da, takkende for al kjærlig Omgængelse og op-rigtige Omvælselse i denne hendes Sygdom, overleverede hun dem den naadige Gud til Trøst og Husvælselse, sær-deles ønskende Faderen i sin høje Alderdom¹⁾ Guds kraftige Styrke.

Mandagen den 15de Juli [1715], som var den sal. Frues Forklarelsesdag, holdt hun ved idelig Læsen og Beden sine Tanker alene fast ved det himmelske, hvorudi hun og blev styrket af de hosværende, saa hun favnede Jesum med troende Arme, blev igjen omfavnet af Jesu Naadesarme snart paa den samme Time, da han, vor fælles Frelser, med udstrakte Arme døde for os paa Korset, Klokken mellem 2 og 3 Eftermiddag, da hun overleverede den udødelige Sjæl i Guds Haand, det dødelige Legeme de efterlevende til Jordefærd, som begge have været samlet i Livet 42 Aar 5 Maaneder, 3 Uger og 5 Dage.

¹⁾ Biskop Thestrup var da 62 Aar gl.